

Tentamen i Kemisk reaktionsteknik för Kf3, K3 (KKR 100)

Onsdagen den 18 augusti 2010 kl 8:30-13:30 i VV-salarna

Examinator: Docent Louise Olsson, tel. 031-772 4390

Tillåtna hjälpmedel

Valfri räknare
Formelsamlingar utgiven av institutionen
TEFYMA
Standard Mathematics Handbook
beta Mathematics Handbook
Physics Handbook
Handbook of Chemistry and Physics

Ej tillåtna hjälpmedel

Kursbok, "Elements of Chemical Reaction Engineering"
Kompendium I KRT
KRT övningsbok
Lösta exempel

Uppgift 1 (6 poäng)

En vätskefas reaktion $A+B \rightarrow C$ utföres i en semisats reaktor. Reaktionen är första ordningen med avseende på A. Den följer Arrhenius lagen för hastighetskonstanter och är kraftigt exoterm. Ämne B finns i reaktorn från start och är i mycket stort överskott. Ämne A hålls i med ett konstant flöde tills reaktorn är full. Sätt upp balanser för att beskriva hur **koncentrationen av ämne A ändras och temperaturen i satsreaktorn ändras** under tiden för fyllning.

Alla införda beteckningar skall förklaras. Alla ekvationer tydligt motiveras och lösningsgången beskrivas i detalj. De slutliga differentialekvationerna behöver ej lösas.

Uppgift 2 (6 poäng)

För att undersöka idealiteten hos en cylindrisk tubreaktor utförs ett spårämnesförsök, som finns i tabellen nedan. Reaktionen ($A \rightarrow B$) är av första ordningen map A.

t (min)	c (mol/m ³)
1	0
2	3
5	10
6	15
9	12
11	5
14	0

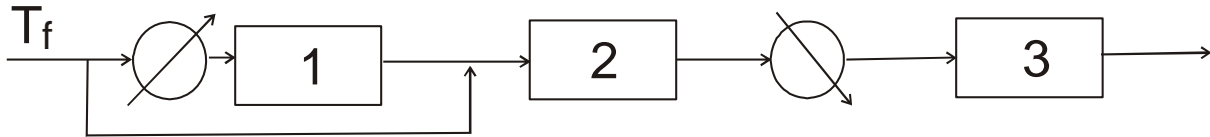
Följande data gäller:

Tubens längd	0.3 m
Tubens diameter	0.1 m
Flöde	3 l/min
Reaktionshastigheten, $r=kC_A$	

- Vad är dispersionskoefficienten i en dispersionsmodell om man antar att ingen dispersion skedde i inloppet och utloppet till tuben ?
- Om en tankseriemodell används. Hur många tankar skall användas?

Uppgift 3 (6 poäng)

Reaktionen $A \rightarrow B$ är en exoterm jämviktsprocess. För att öka omsättningsgraden utförs reaktionen i en serie av tre reaktorer. Före den andra reaktorn införs en cold-shot och före den tredje reaktorn en mellankylning. Nedan är reaktorkombinationen och locus of maximum rates kurvan utritad (man vill utnyttja "maximum rates" i denna anläggning). Temperaturen på vätskeinflödet är 180°C . Detta flöde värms till 300°C in till första reaktorn. Inflödet består av 25% A och 75% inert material, I. Inflödet av det inerta materialet är 2.5 mol/s till hela systemet. 30% av flödet förs förbi reaktor 1. Temperaturen in till den tredje reaktorn kyls till 350°C .

Värmekapaciteten för ämne A: $70 \text{ J}/(\text{mol K})$

Värmekapaciteten för ämne B: $82 \text{ J}/(\text{mol K})$

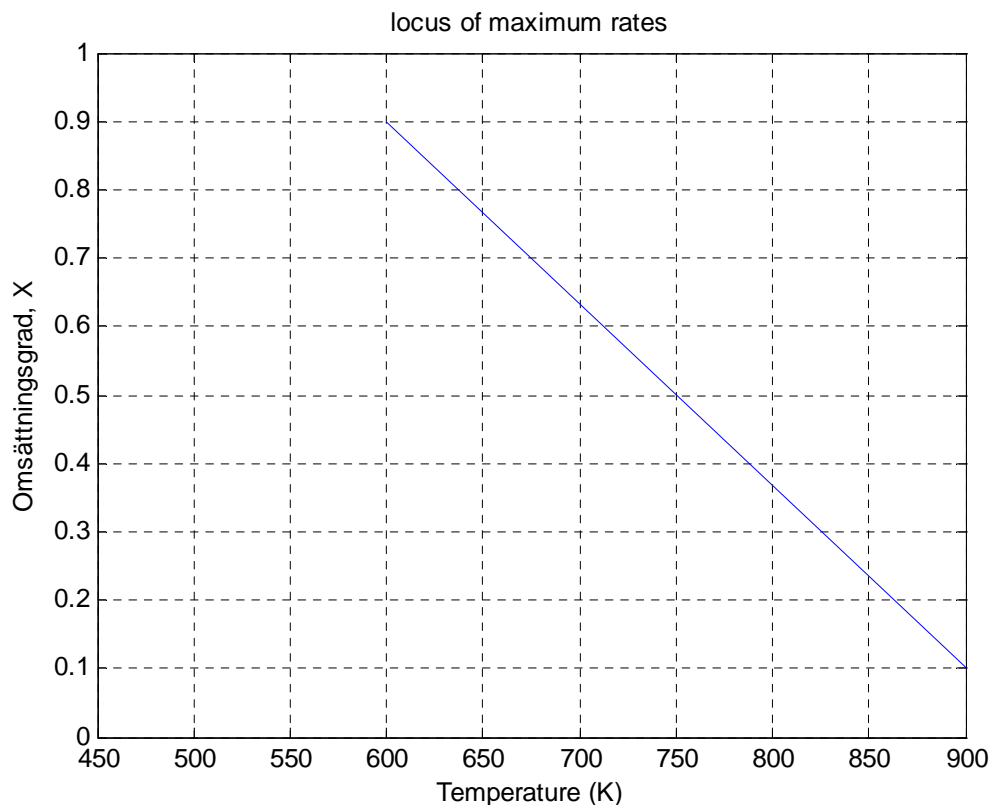
Värmekapaciteten för ämne I: $71 \text{ J}/(\text{mol K})$

Reaktionsvärmets $\Delta H = -130 \text{ kJ/mol}$

C_p och ΔH kan antas konstant i det givna temperaturintervallet.

Vad blir omsättningsgraden efter den tredje reaktorn?

Om diagrammet används i lösningen skall det bifogas lösningen och sidnumreras och tentamenskod läggas till!

Uppgift 4 (6 poäng)

En första ordningens reaktion $A \rightarrow B$ sker i en tankreaktor. A och B är vätskor och reaktionen sker över sfäriska katalysatorpartiklar (2 mm i radie). Det yttre mass-transportmotståndet tros vara viktigt, men det inre motståndet kan försummas. Hur stor katalysatormassa behövs?

Inflödet består av 200 mol/m^3 A och resten inert, med det totala flödet är $0.003 \text{ m}^3/\text{s}$. Omsättningsgraden är 70%.

$$k = 4.28 \times 10^{-2} \text{ m}^3/(\text{s kg katalysator})$$

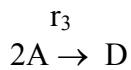
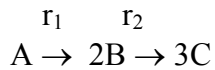
$$Sh = 3 \text{ (för betingelserna i reaktorn)}$$

$$D = 1 \times 10^{-5} \text{ m}^2/\text{s}$$

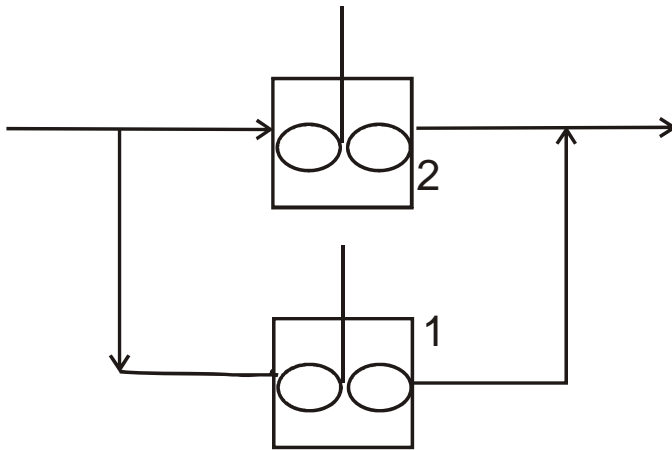
$$\rho_p = 3500 \text{ kg/m}^3 \text{ (katalysatorpartikelns densitet)}$$

Uppgift 5 (6 poäng)

I en process reagerar ämnet A och bildar både ämne B och D i en parallell reaktion. Vidare reagerar ämne B vidare till ämne C enligt:

Ämne B är den önskade produkten. Reaktionerna sker i två parallellkopplad tankar. Alla reaktionerna är av första ordningen och ämnena är i vätskefas. 30 % av flödet går via tank 1.

Vilken är omsättningsgraden av A ut från hela systemet? Hur stor andel av A in till systemet har bildat B?

Data

Hastigetskonstanten , k_1	0.5 s^{-1}
Hastigetskonstanten , k_2	0.08 s^{-1}
Hastigetskonstanten , k_3	0.1 s^{-1}
Volym, tank 1, $V_{\text{tank, 1}}$	0.3 m^3
Volym, tank 2, $V_{\text{tank, 2}}$	0.6 m^3
Molflöde A i inflödet till hela systemet, F_{Af}	20 mol/s
Flöde i inflödet till hela systemet, q	$0.05 \text{ m}^3/\text{s}$

Tenta 2010-08-18

⑦

$$2. a) \frac{\sigma^2}{\tau^2} = \frac{2}{Pe} - \frac{2}{Pe^2} (1 - \exp(-Pe)) \quad (7)$$

$$\tau = \int_0^{\infty} t E(t) dt = \int_0^{\infty} t \cdot \frac{C(t)}{\int_0^{\infty} C(t) dt} dt$$

$$\int_0^{\infty} C(t) dt = 98,5$$

$$\tau = 7,1 s$$

$$\sigma^2 = \int_0^{\infty} (t - \tau)^2 E(t) dt = 5,88$$

$$\frac{\sigma^2}{\tau^2} = 0,12 \quad (7) \Rightarrow Pe = 16,1$$

$$Pe = \frac{UL}{D}$$

$$D = \frac{UL}{Pe}$$

$$q = U \cdot A = U \cdot \frac{\pi d^2}{4}$$

$$U = \frac{q}{\frac{\pi d^2}{4}} = 0,0064 m/s$$

$\frac{3 \cdot 10^{-3}}{60} = 5,0 \cdot 10^{-5} m^3/s$

$$D = \frac{0,0064 \cdot 0,3}{16,1} = \underline{\underline{1,19 \cdot 10^{-4} m^2/s}}$$

b) Tankserie

(2)

$$n = \frac{\sigma^2}{\delta^2} = \frac{1}{0,12} = \underline{\underline{9}}$$

---

3. Värmebalans

(3)

$$\sum F_{if} \int_{T_{ref}}^{T_{if}} c_{pi} dT - \sum F_i \int_{T_{ref}}^{T_i} c_{pi} dT +$$

$$+ F_{Af} x_A (-\Delta M) = 0$$

$$T_{ref} = T_1$$

$$\begin{aligned} F_{if} &= 2,5 \text{ mol/s} \\ 0,75 \cdot F_f &= 2,5 \Rightarrow \\ F_f &= 3,33 \text{ mol/s} \\ F_{Af} &= 0,25 \cdot F_f = 0,83 \text{ mol/s} \end{aligned}$$

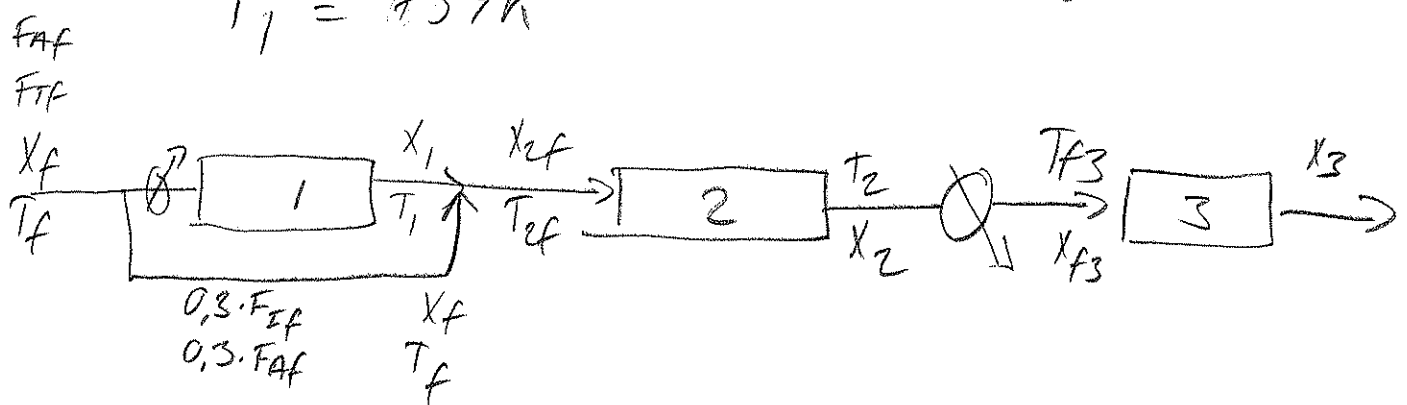
$$\sum F_{if} c_{pi} (T_{if} - T_1) + F_{Af} x_A (-\Delta M) = 0$$

$$x_A = \frac{\sum F_{if} c_{pi} (T_1 - T_{if})}{\alpha F_{Af} \cdot (-\Delta M)}$$

$\alpha = 0,3$
(1- α) förkortas bort

$$\Rightarrow x_1 = 0,38 \quad \text{gradvis lösning}$$

$$T_1 = 754 \text{ K}$$

Blandningspunkt:

$$0,3 F_{Af} + 0,7 \cdot F_{Af} \cdot (1 - x_1) = F_{Af} \cdot (1 - x_{2f})$$

$$1 - x_{2f} = 0,3 + 0,7(1 - x_1)$$

$$x_{2f} = 1 - (0,3 + 0,7(1 - x_1)) = \underline{\underline{0,266}}$$

VB:

(3)

$$\sum F_{i1} \cdot c_{p,i} \cdot (T_1 - T_{ref}) + \sum_{O3} F_{i2} \cdot c_{p,i} \cdot (T_2 - T_{ref}) =$$
$$= \sum F_{2if} \cdot c_{p,i} \cdot (T_2 - T_{ref})$$

$$T_{ref} = T_1$$

$$\sum_{O3} F_{i2} \cdot c_{p,i} \cdot (T_2 - T_1) = \sum F_{2if} \cdot c_{p,i} \cdot (T_{2f} - T_1)$$

$$F_{2AF} = F_{AF} \cdot (1 - X_{2f}) = 0,61$$

$$F_{2BF} = F_{AF} \cdot X_{2f} = 0,22$$

$$F_{2IF} = F_{IF} = 2,5$$

$$T_{2f} - T_1 = -89,2$$

$$T_{2f} = -89,2 + 754 = \underline{\underline{665 \text{ K}}}$$

Reaktor 2:

$$T_{ref} = T_2 \quad (\text{UT termen} = 0)$$

$$\sum F_{2fi} \cdot c_{p,i} \cdot (T_{2f} - T_2) + F_{AF} \cdot (X_2 - X_{2f}) \cdot (-\Delta H) = 0$$

$$X_2 - X_{2f} = \frac{-\sum F_{2fi} \cdot c_{p,i} \cdot (T_{2f} - T_2)}{F_{AF} \cdot (-\Delta H)}$$

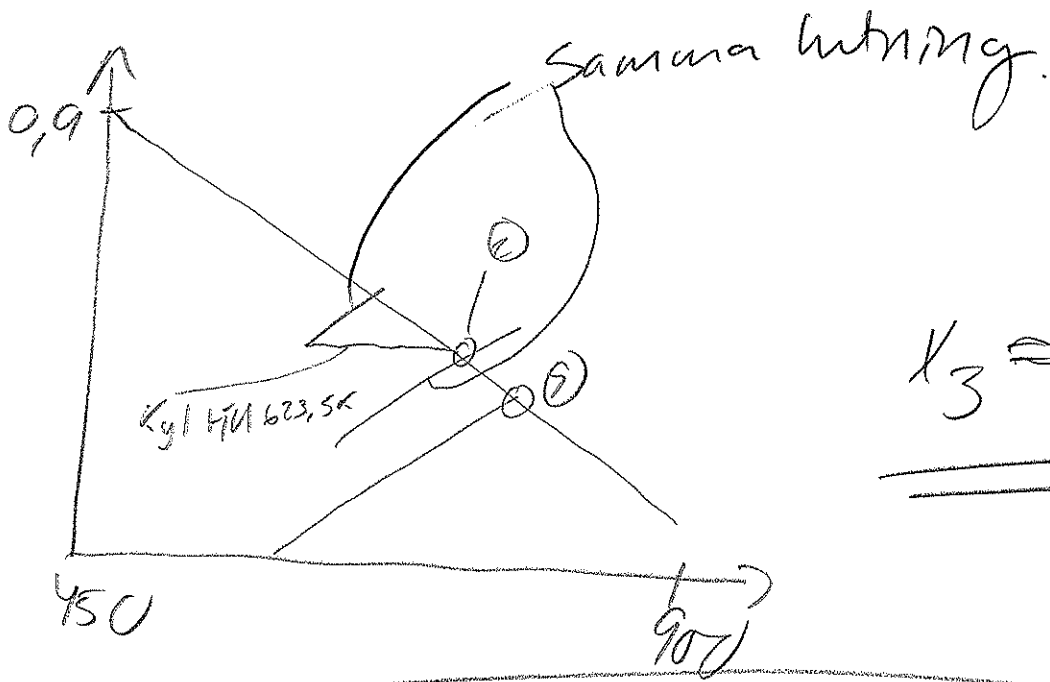
$$X_2 = X_{2f} + \frac{\sum F_{2fi} \cdot c_{p,i} \cdot (T_{2f} - T_2)}{F_{AF} \cdot (-\Delta H)}$$

(5)

$$x_2 = 0,41$$

$$T_2 = 728K$$

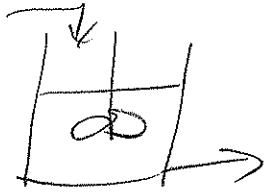
$$K_{gl} \text{ H}_2\text{O } 623,15K$$

$$\underline{\underline{x_3 \approx 0,52}}$$

(6)

$$MB: \quad q \cdot C_{AF} - q \cdot C_{AB} - k \cdot C_{AS} \cdot W = 0$$

Filmmodell:

$$Sh = \frac{k_c \cdot d_p}{D_A}$$

$$k_c = \frac{Sh \cdot D_A}{d_p} = 0,0075 \text{ m/s}$$

$$a_c \cdot k_c \cdot (C_{AB} - C_{AS}) = k \cdot C_{AS}$$

$$\frac{\text{m}^2}{\text{kg}} \cdot \frac{\text{m}}{\text{s}} \cdot \frac{\text{mol}}{\text{m}^3} = \frac{\text{mol}}{\text{s} \cdot \text{kg}} \quad \frac{\text{m}^3}{\text{s} \cdot \text{kg} \cdot \text{m}^3} \cdot \frac{\text{mol}}{\text{m}^3} = \frac{\text{mol}}{\text{s} \cdot \text{kg} \cdot \text{m}^3}$$

$$a_c = \frac{6}{d_p} = 0,4286$$

$$a_c k_c C_{AB} - a_c k_c C_{AS} = k C_{AS}$$

$$C_{AS} (k + k_c a_c) = k_c a_c \cdot C_{AB}$$

$$C_{AS} = \frac{k_c a_c C_{AB}}{k + k_c a_c}$$

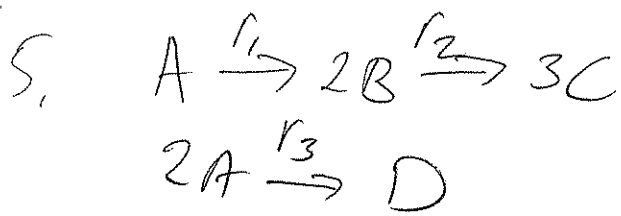
7

$$q_{CAF} - q_{CAB} - \underbrace{k \cdot \frac{k_c a_c C_{AB}}{k + k_c \cdot a_c}}_{\text{term 1}} \cdot W = 0$$

$$\text{term 1} = q_{CAF} - q_{CAB} = q_{CAF} - q \cdot C_{AF}(1-x) = 0,42$$

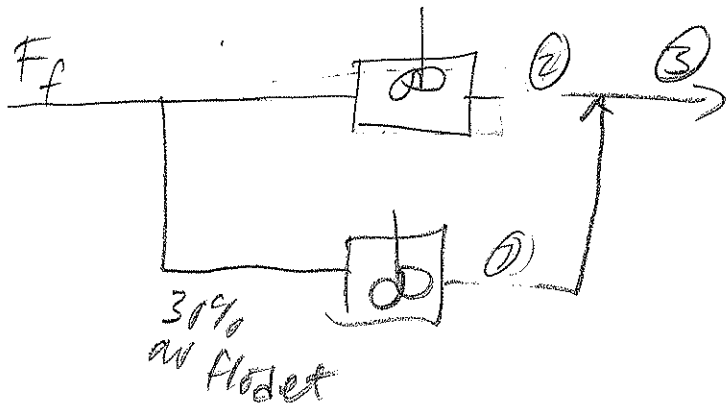
$$W = \frac{\text{term 1}}{\left(k \cdot \frac{k_c a_c \cdot C_{AF}(1-x)}{k + k_c \cdot a_c} \right)} = \underline{\underline{2,34 \text{ kg}}}$$

---

(8)

B onskad produkt

$$F_{Af} = q \cdot C_{Af}$$

$$C_{Af} = \frac{F_{Af}}{q} = 400 \text{ mol/m}^3$$

Tank 1.

$$\text{MB: } q \cdot C_{Af} \cdot 0,3 - 0,3 \cdot q \cdot C_{A1} - k_1 \cdot C_{A1} V_{\text{tank}} -$$

$$- 2k_3 \cdot C_{A1} V_{\text{tank},1} = 0$$

$$0,3 q C_{Af} = C_{A1} (0,3 q + k_1 \cdot V_{\text{tank}} + 2k_3 V_{\text{tank},1})$$

$$C_{A1} = \frac{0,3 \cdot q C_{Af}}{(0,3 q + k_1 V_{\text{tank},1} + 2k_3 \cdot V_{\text{tank},1})} = \underline{\underline{26,7 \text{ mol/m}^3}}$$

MB map B:

$$0 - 0,3 q C_{B1} + 2k_1 C_{A1} V_{\text{tank},1} - 2k_2 \cdot C_{B1} V_{\text{tank},1} = 0$$

$$2k_2 C_{B1} V_{\text{tank},1} + 0,3 q C_{B1} = 2k_1 C_{A1} V_{\text{tank},1}$$

$$C_{B1} (2k_2 V_{\text{tank},1} + 0,3 q) = 2k_1 C_{A1} V_{\text{tank},1}$$

(9)

$$C_{B1} = \frac{2k_1 \cdot C_{A1} \cdot V_{\text{tank},1}}{2k_2 \cdot V_{\text{tank},1} + 0,3q} = \underline{127 \text{ mol/m}^3}$$

Tank 2:

$$C_{A2} = \frac{0,7q \cdot C_{AF}}{0,7q + k_1 \cdot V_{\text{tank},2} + 2k_3 \cdot V_{\text{tank},2}} = \underline{31 \text{ mol/m}^3}$$

$$C_{B2} = \frac{2k_1 \cdot C_{A2} \cdot V_{\text{tank},2}}{2k_2 \cdot V_{\text{tank},2} + 0,7q} = \underline{141 \text{ mol/m}^3}$$

Blandningspunkt:

A: $0,3 \cdot q \cdot C_{A1} + 0,7q \cdot C_{A2} = F_{A3}$

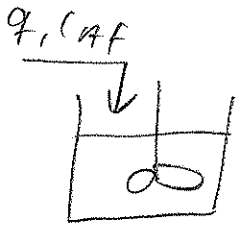
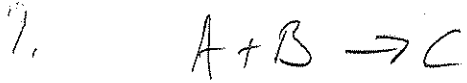
$$F_{A3} = 1,48 \text{ mol/s}$$

B: $0,3 \cdot q \cdot C_{B1} + 0,7q \cdot C_{B2} = F_{B3} = 6,9 \text{ mol/s}$

$$X = 1 - \frac{F_{A3}}{F_{AF}} = 1 - \frac{F_{A3}}{q \cdot C_{AF}} = \underline{\underline{0,93}}$$

$$\text{Andel B} = \frac{F_{B3}}{F_{AF}} = \frac{F_{B3}}{q \cdot C_{AF}} = \underline{\underline{0,34}}$$

Tenta 2010-08-18

$$r = k \cdot C_A$$

$$k = A \cdot e^{-E_A/RT}$$

(1)

$$q \cdot C_{Af} - 0 - k \cdot C_A \cdot V(t) = \frac{dN_A}{dt} \quad (7)$$

In ut reaction Ackumulation

$$N_A = C_A \cdot V$$

$$\frac{dN_A}{dt} = V \cdot \frac{dC_A}{dt} + C_A \cdot \frac{dV}{dt} \quad (2)$$

↑
q

$$V = V_0 + q t \quad (3)$$

$$(2) + (3) : \frac{dN_A}{dt} = (V_0 + q t) \frac{dC_A}{dt} + C_A \cdot q$$

$$(2) + (3) + (1) : q C_{Af} - A \cdot e^{-E_A/RT(t)} \cdot C_A \cdot (V_0 + q t) =$$

$$= (V_0 + q t) \frac{dC_A}{dt} + C_A \cdot q \quad (4)$$

Temp. ändras med tiden. Möjligt ha en
VB.

$$\sum_j F_{j0} \cdot c_{pj} \cdot (T_m - T_{ref}) - 0 + k \cdot C_A \cdot V (-\Delta H) = \quad (2)$$

$\downarrow A \cdot e^{-E_A/RT}$

$$= \sum N_i c_{pi} \frac{dT}{dt}$$

Välj $T_{ref} = T_m \quad \dot{m} = 0$

$$A \cdot e^{-E_A/RT} \cdot C_A \cdot (V_0 + qt) \cdot (-\Delta H) =$$

$$= \frac{dT}{dt} (N_A c_{pA} + N_B c_{pB} + N_C c_{pC} + N_I c_{pI}) =$$

$$= \frac{dT}{dt} \underbrace{(V_0 + qt)}_V (C_A c_{pA} + C_B c_{pB} + C_C c_{pC} + \dots) \quad (5)$$

Måste ha MB för ämne B, C och också.

$$C_B = C_{B0} \quad (6) \text{ (start överskott)}$$

MB C: $0 - 0 + k C_A \cdot V = \frac{dN_C}{dt}$

$\downarrow \quad \downarrow$
 $\dot{m} \quad \dot{m}$

$$A \cdot e^{-E_A/RT} \cdot C_A \cdot (V_0 + qt) = V \cdot \frac{dC_C}{dt} + C_C \cdot \frac{dV}{dt} =$$

$$= (V_0 + qt) \cdot \frac{dC_C}{dt} + C_C \cdot q \quad (7)$$

(4), (5), (6), (7) för att lösa C_A, C_B, C_C , och temp.